

۱۵۰۹۷۵۱

مصر

مؤلفان:

عباس جعفری نیا

حسن شکری پور

حجت اله بنده علی

ارتش جمهوری اسلامی ایران

مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهد صیاد شیرازی

تهران - تابستان ۱۳۹۶

سرشناسه

: جعفرنیا، عباس، ۱۳۳۹-

عنوان و نام پدیدآور

: مصر / مولفان عباس جعفرنیا، حسن شکریپور، حجتاله بنده علی.

مشخصات نشر

: تهران : مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری

: ۲۹۸ ص. : مصور(رنگی)، نقشه (رنگی)

شابک

: 978-600-6869-93-3 ۱۹۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : مصر

موضوع

: Egypt

شناسه افزوده

: شکری پور، حسن، ۱۳۴۹-

شناسه افزوده

: بنده علی، حجت الله، ۱۳۶۳ -

رده بندی کنگره

: ۱۳۹۶ م ۷ ج ۴۶/DT

رده بندی دیویی

: ۹۶۲

شماره کتابشناسی ملی

: ۶۶۴۹۰

نام کتاب: مصر

مؤلفان: عباس جعفری نیا، حسن شکری پور، حجتاله بنده علی

ویراستار: سجاد افشار

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۶

طراح جلد: پوریا زارع

صفحه آرا: مهدی جان‌بزرگی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۹۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

نشانی: تهران- لویزان - بزرگراه ارتش - روبروی سازمان جنگل‌ها و مراتع - مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد

صیاد شیرازی. صندوق پستی: ۳۶۹۴ - ۱۶۷۶۵ - تلفن مرکز عرضه محصولات فرهنگی: ۲۲۴۵۰۷۲۸

/حق چاپ برای مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی محفوظ می‌باشد./

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

پیشگفتار..... ۱

فصل اول: جغرافیا..... ۳

موقعیت جغرافیایی..... ۵

حدود و مساحت..... ۵

موقعیت راه‌ردي..... ۷

تقسیمات جغرافیایی..... ۱۰

آب و هوا..... ۱۲

ناهمواری‌ها..... ۱۳

شبکه‌های آب..... ۱۴

بنادر و اسکله‌ها..... ۱۸

شهرها..... ۲۲

فصل دوم: ساختار سیاسی..... ۲۵

کلیات و تاریخچه..... ۲۷

ساختار حکومتی..... ۴۸

تقسیمات کشوری..... ۵۶

نهادهای سیاسی حکومتی..... ۵۸

احزاب و گروه‌های سیاسی..... ۶۵

سیاست خارجی..... ۷۴

روابط خارجی..... ۷۶

فصل سوم: وضعیت اقتصادی..... ۱۲۳

کلیات..... ۱۲۵

شاخص‌های کلان اقتصادی..... ۱۲۵

۱۲۷	کشاورزی
۱۲۸	صنایع
۱۲۹	صادرات و واردات
۱۳۰	ترابری
۱۳۲	صنعت گردشگری
۱۳۵	معادن
۱۳۵	ماهگیری
۱۳۷	انرژی
۱۳۸	علوم و تکنولوژی
۱۴۱	وضعیت بهداشت
۱۴۲	تجارت خارجی
۱۴۵	فصل چهارم: وضعیت اجتماعی و فرهنگی
۱۴۷	جمعیت و شاخص های اجتماعی
۱۴۹	زبان و گویش
۱۴۹	اقوام و نژادها
۱۵۰	ادیان و مذاهب
۱۵۰	بهداشت و درمان
۱۵۱	نیروی کار
۱۵۲	ارتباطات
۱۵۳	سینما و رسانه
۱۵۵	نظام آموزشی
۱۸۷	فصل پنجم: ساختار دفاعی
۱۸۹	تاریخچه ارتش مصر
۱۹۵	مهمترین جنگ ها و درگیری های کشور مصر
۱۹۹	ساختار کلی نیروهای مصر
۲۰۱	استعداد نیروی انسانی ارتش مصر
۲۰۱	نیروی زمینی

۲۰۳	نیروی دریایی
۲۰۴	نیروی هوایی
۲۱۴	صنایع و تولیدات نظامی
۲۱۷	نیروی پلیس
۲۱۹	سازمان های امنیتی

۲۲۳ فصل ششم: بیداری اسلامی مصر و روند آن

۲۲۶	ریشه های داخلی انقلاب مصر
۲۵۴	ریشه های خارجی انقلاب مصر
۲۵۹	عملکرد شورای عالی نیروهای مسلح در دوره گذار
۲۶۸	انتخاب پارلمانی، پیروزی چشمگیر اسلام گرایان

۲۸۹ منابع و مآخذ

۲۸۹	منابع داخلی
۲۹۰	منابع خارجی
۲۹۰	منابع اینترنتی

پیشگفتار

مصر کشوری مهم و موثر در منطقه غرب آسیا، آفریقا، اتحادیه عرب و حتی سطح بین‌المللی است. این کشور با توجه به شکل دایره‌ای، جمعیت قابل توجه، موقعیت ویژه خود در محل تلاقی قاره آسیا و آفریقا، برخورداری از سواحل طولانی در دریای مدیترانه و دریای سرخ، حاکمیت بر کانال سوئز، جاری بودن رود نیل از جنوب تا شمال آن و ... در تمامی معادلات راهبردی جهان عرب و اسلام، اتحادیه آفریقا و تعامل با بازیگران جهانی، جایگاه ویژه‌ای دارد و به همین دلیل است که بازیگران محلی و بین‌المللی در طول تاریخ بسیار کهن این کشور همواره در صدد تسلط بر این کشور بودند که می‌توان به لشکرکشی داریوس هخامنشی، اسکندر مقدونی و اشغال توسط فرانسه و انگلیس اشاره کرد. لذا اهمیت مصر را می‌توان در موارد زیر خلاصه کرد:

- کلید طلایی نفوذ به خاورمیانه عربی.
- برخورداری از یک دولت - ملت با سابقه غنی تاریخی.
- یک عامل مهم در جریان ناسم - امنیتی منطقه غرب آسیا.
- متحد آمریکا و غرب در منطقه غرب آسیا.
- خواستگاه یک جریان مذهبی - سیاسی قوی به نام اخوان المسلمین.
- مهد ناسیونالیسم عربی

در عرصه داخلی نیز مصر شرایط خاص خود را داشت و همانند بیشتر دول عربی، ارتش و نیروهای امنیتی بر تمامی نهادهای حکومتی تسلط داشتند چنانکه در ۷۰ سال اخیر تمامی روسای جمهوری این کشور، نظامی بودند. (غیر از حسرت بکسائه محمد مرسی) ارتش مصر دو رسالت مهم را برای خود قائل است که عبارت است از: حفظ حکومت و حمایت از مردم.

با توجه به همین نوع برداشت همواره در بزنگاه‌های تاریخی وارد عمل شده و شرایط کشور را مطابق خواست و اهداف خود تغییر داده است. در تحول‌های بیداری اسلامی مصر ارتش ابتدا غافلگیر شد ولی وقتی با سیل خروشان مردم انقلابی مواجه شد، به بهانه دفاع از مردم وارد عمل شد و در این راه حتی حسنی مبارک را نیز فدا کرد و در ادامه با

همسو شدن مردم در یک فرایند ۲ ساله، چنان صحنه را چیدمان کرد که حکومت مرسى با حضور همان مردم انقلابى به آخر خط رسيد.

از سال ۱۹۵۲ تاکنون نیروهای نظامى ضمن کنترل مستقيم نهادهای سياسى و امنيتى، بر ۴۰ درصد اقتصاد مصر نیز سيطره دارند و همين ژنرال‌ها هستند که چارچوب روابط خارجى مصر از جمله رابطه با ج.ا.ايران را تعيين و ترسيم مى‌کنند که ما حاصل آن شرايط بسيار سرد و قطع روابط دو کشور مهم اسلامى است. البته در یک سال اخير، نگاه دولت مصر به ج.ا.ايران مثبت‌تر شده ولى اوضاع نابسامان اقتصادى مصر و بهره‌بردارى شيوخ عرب حوز خلیج فارس از اين نقطه ضعف در جهت اهداف خود، سبب شده است که شاهد تيزيراد معنادارى در روابط دو کشور نباشيم.

در اين کتاب رشتن تلاش کرده‌اند تا به طور اجمالى وضعيت جغرافيايى، تاريخى، سياسى، اجتماعى، فرهنگى و نظامى مصر را تشریح و گريزى به تاريخچه روابط مصر و ج.ا.ايران زده و در نهايت اشاره‌ای به تحولات اخير اين کشور نمایند، با اين اميد که بخشی از نیاز محققين و پژوهشگران و علاقمندان به مطالعه‌های منطقه‌ای در داخل کشور را تأمين نماید.

عباس جبرى - حسن شکرى پور - حجت الله بنده‌على